

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/18/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3615200390
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3615200390.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne vo veci starostlivosti o maloletú P. S., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenú v konaní Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny L., dieťa rodičov - U. L., rod. C., bytom L. - P. X., I. XXX/XX a T. S., bytom L., P. C. XXXX/XX, o nariadenie predbežného opatrenia, na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Partizánske zo dňa 30. januára 2015, č.k. 2P/16/2015-15, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu m e n í tak, že matka je p o v i n n á odovzdať maloletú P. S., nar. XX.XX.XXXX do starostlivosti prastarej matky dieťaťa I. C., bytom L., R. U. XXX/XX, a to na dobu do právoplatného rozhodnutia súdu v konaní o úpravu práv a povinností k maloletej P. S., ktoré bude začaté najneskôr do 14 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na návrh matky, otca, I. C., kolízneho opatrovníka alebo bez návrhu.

Vo zvyšnej časti uznesenie okresného súdu p o t v r d z u j e .

o d ť o v o d n e n i e :

Okresný súd svojím uznesením nariadil rodičom maloletej, kolíznemu opatrovníkovi, prípadne komukoľvek, kto má dieťa v starostlivosti, odovzdať mal. P. S. do starostlivosti prastarej matky dieťaťa I. C., bytom L., R. U. XXX/XX. Súčasne uložil rodičom maloletej povinnosť prispievať na výživu mal. P., matke maloletej sumou 27,13 Eur mesačne, otcovi maloletej 50 Eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred. Určil Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny L. lehotu 60 dní na podanie návrhu na začatie konania vo veci samej. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny L. podal dňa 29.01.2015 podnet na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by bola matke mal. P. uložená povinnosť odovzdať maloletú do starostlivosti prastarej matky dieťaťa I. C. z dôvodu podozrenia z fyzického týrania dieťaťa zo strany matky. Svoj podnet odôvodnil tým, že dňa 20.01.2015 bola Oddeleniu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately L. doručená žiadosť T. Y. V., primárky detského oddelenia Nemocnice L., v ktorej lekárka žiada o prešetrenie pomerov v rodine mal. P. S.. Z listu vyplýva, že maloletá bola v posledných troch mesiacoch opakovane vyšetrená v Nemocnici L. s nálezom početných hematómov a opakovaných zranení kostí. V mesiaci november 2014 bola hospitalizovaná na detskom oddelení Nemocnice L. s nálezom viacerých hematómov a exkoriácií (odrenín) na tvári, predkoleniach a pravej bedrovej oblasti, úraz vtedy rodičia negovali. Laboratórne vyšetrenia na krvnú zrážanlivosť však boli negatívne. Dieťa bolo opakovane ošetrené chirurgom pohotovostnej služby v decembri 2014 so zlomeninou ľavej kľúčnej kosti a následne dňa 18.01.2015 so subperiostálnymi zlomeninami oboch kostí pravého predlaktia, na tvári bola popisovaná sufúzia (krvná podliatina) v štádiu hojenia a ranky na oboch predkoleniach a na dolnej pere prítomné ranky. Terénnou sociálnou prácou v rodinnom prostredí mal. P. bolo zistené, že rodina žije v prenajatom rodinnom dome, ktorý pozostáva z dvoch izieb, no obývaná je len jedna z nich. Domácnosť je zariadená najpotrebnejším nábytkom, udržiavaná na nízkej hygienickej úrovni. V dome nie je kúpeľňa, ani hygienické zariadenie. Matka popierala fyzické trestanie maloletej. Dňa 23.01.2015 bola mal. P. hospitalizovaná z dôvodu infektu horných dýchacích ciest v Nemocnici L., kde bola následne tiež vyšetrená klinickým psychológom L. O. L.. V závere správy z psychologického

vyšetrenia sa uvádza, že u mal. P. sa jedná o osobnosť s primeraným fyzickým i mentálnym vývinom, z vyšetrenia vyplynuli aj závažné podozrenia z fyzického týrania zo strany matky. Otec maloletej T. S. nemá v súčasnosti možnosť zabezpečiť dočasnú starostlivosť o maloletú z dôvodu pracovných povinností. I. C., prastará matka maloletej, vyjadrila záujem a súhlas so zabezpečením osobnej starostlivosti o maloletú, pričom šetrením v jej domácnosti boli zistené vhodné podmienky na výchovu dieťaťa a jeho rast a zdravý vývoj. Okresný súd sa stotožnil so skutkovými dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a podľa § 76 ods. 4 O.s.p. ďalšie dôvody neuviedol. Obom rodičom uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej, matke v minimálnej výške, otcovi v zmysle rozsudku tamojšieho súdu, č.k. 5P/42/2012-60 zo dňa 06.06.2012 vo výške 50 Eur mesačne, a to k rukám osoby, do ktorej náhradnej starostlivosti maloletú zveril. Súčasne úradu práce, sociálnych vecí a rodiny určil lehotu, v ktorej má podať návrh na začatie konania vo veci samej, inak predbežné opatrenie zanikne.

Proti tomuto uzneseniu v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie matka maloletej a domáhala sa, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil. Uviedla, že prastará matka dieťaťa je dôchodkyňa, ktorá chodí denne do zamestnania a dieťa vodi na opatrovanie k inej osobe, tiež v dôchodkovom veku. Tvrdila, že prastará matka sa jej pýtala, či bude môcť byť u nej s dieťaťom, keď ona nebude môcť byť s ním, a preto považuje zverenie dieťaťa prastarej matke za bezúčelové. Ďalej uviedla, že uvedené rozhodnutie zle vplýva na dieťa, nakoľko odmieta jesť a ona musí chodiť za ňou, aby niečo zjedla, a keď odchádza, dieťa plače, chce ísť s ňou a dožaduje sa vysvetlenia, prečo nemôže ísť domov za bračekom. Nevie dieťaťu vysvetliť, prečo si ju nemôže zobrať domov, čo aj na ňu pôsobí traumatizujúco a má strach zo vzájomného odcudzenia. Ďalej uviedla, že pokiaľ zisťovala, prečo dieťa bolí ručička, dieťa povedalo, že padlo zo stola, keď sa hralo s mačkou u otca, pričom ona dieťa otcovi odovzdávala v poriadku, bez zranení a verí, že znalecké dokazovanie preukáže jej nevinu a potvrdia sa jej tvrdenia. Poukázala na skutočnosť, že pricestovala jej matka O. C., ktorá jej prisľúbila, že bude s ňou dočasne bývať a pomôže jej s deťmi a domácnosťou. Tvrdila, že prastará matka jej matke bráni v styku s mal. P., nakoľko spolu už dlhodobo nekomunikujú.

Otec maloletej vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, súdiac podľa obsahu jeho podania, uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť. Uviedol, že bol na návšteve u prastarej matky a presvedčil sa o tom, že o mal. P. je lepšie postarané ako u jej matky. Tvrdenie, že maloletá spadla u neho, sa nezakladá na pravde, nakoľko už k nemu prišla s poranenou rukou, o čom svedčí i jeho vyjadrenie na polícii. Nemá informácie o tom, či prastará matka maloletú dáva do opatery inej osobe, s čím by nesúhlasil.

Kolíznym opatrovníkom vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť. Podrobne popísal zistenia v danej veci. Uviedol, že maloletá sa od 05.02.2015, t. j. po prepustení z NsP L. nachádza u prastarej matky. Už nasledujúci deň vykonali šetrenie v domácnosti prastarej matky, kde počas ich návštevy bolo prítomné dieťa spolu s pani L., ktorá v prípade potreby, keď sa prastará matka nachádza v práci, zabezpečuje starostlivosť o maloletú. V domácnosti bol poriadok a čisto, dieťa jedlo a bez akýchkoľvek problémov komunikovalo. Samé sa vyjadrilo, že prastarú matku má rado, cíti sa u nej dobre a súčasne vyjadrila túžbu ísť za svojím otcom. Dňa 13.02.2015 sa dostavila na ich úrad pani O. C., stará matka mal. P. a uviedla, že má záujem sa s dieťaťom stretávať, čo nie je možné vzhľadom na narušenú komunikáciu so svojou matkou - prastarou matkou dieťaťa. Uviedla, že je nezamestnaná, bez príjmu a žije v spoločnej domácnosti u svojej dcéry - matky maloletej, nakoľko nemá iné bývanie. Ďalšie poradenské pohovory boli s prastarou matkou dieťaťa vykonané 16.02.2015 a 26.02.2015 a vyplynulo z nich, že jej brigádnická práca má nárazový charakter a touto pracovnou aktivitou sa snaží zabezpečiť si dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie všetkých poplatkov a zabezpečenie riadnej starostlivosti maloletej. V čase, keď je v práci, všetko potrebné pre dieťa pripraví a dohliada v tejto dobe na dieťa pani L., ktorej dôveruje. Bolo jej prisľúbené prijatie dieťaťa do materskej školy po právoplatnom zverení dieťaťa do jej náhradnej starostlivosti. Uviedol, že od 16.02.2015 sa matka žiadnym spôsobom o dieťa nezaujímala.

Prastará matka mal. P. I. C. vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť. Potvrdila, že chodí nepravidelne do práce ako

brigádnička a počas jej neprítomnosti chodí dieťa do jej bytu opatrovať matka terajšieho manžela matky maloletej, ktorá je seriózna pani a opatruje dieťa 5-6 hodín denne 2 x do týždňa v prostredí, kde je dieťa zvyknuté, kde má svoje hračky a vytvorené podmienky pre svoj vývoj a zdravý osobnostný rozvoj. Zdôraznila, že si musí privyrábať k dôchodku, aby zabezpečila dostatok finančných prostriedkov pre dieťa. Za neveriteľné klamstvo považuje tvrdenie matky dieťaťa, že musí k nej chodiť, aby dieťa jedlo, a keď odchádza, tak plače a dožaduje sa vysvetlenia, prečo nemôže ísť domov. V tejto súvislosti poznamenala, že maloletá má problémy s jedením, ktoré sú dlhodobejšie a podľa jej názoru vyplývajú z rodinných pomerov, v ktorých doteraz žila, z stresov, ktoré prežívala, čo vyplýva i zo správ ošetrojúcich lekárov a psychológa. Dieťa postupne začína lepšie jesť, zvyká si na komplexnú stravu (nielen mlieko) a vyjadrila presvedčenie, že do budúcnosti sa tento stav zlepší, čím budú vytvorené podmienky i k návšteve materskej školy. Zdôraznila, že matka dieťa nechodí navštevovať, i keby bola rada, keby tomu tak bolo, naposledy dieťa navštívila 28.02.2015 a odvtedy sa neozvala, čo znamená, že o dieťa záujem nemá. Zodpovedne a čestne prehlásila, že je spôsobilá po všetkých stránkach vytvoriť pre mal. P. prostredie s komplexnou starostlivosťou, láskou a všetkými potrebami, aby dieťa bolo šťastné, a aby jej vývoj bol zdravý. Pokiaľ ide o jej dcéru O. C., starú matku dieťaťa, ktorá v súčasnosti býva s matkou maloletej a jej manželom, s poľutovaním konštatovala, že táto je dlhodobo nezamestnaná, bez príjmu, bez akéhokoľvek domova a nie je spôsobilá vytvoriť rodinné zázemie pre maloletú.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že uznesenie okresného súdu je potrebné podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť vo výrokoch o vyživovacej povinnosti rodičov k mal. P. a o povinnosti matky odovzdať maloletú do starostlivosti prastarej matky I. C. a vo zvyšnej časti zmeniť podľa § 220 O.s.p.

Podľa § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Pred nariadením predbežného opatrenia z dôvodu, že je potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov, súd predovšetkým zisťuje, či bola osvedčená existencia právneho vzťahu medzi účastníkmi, ktorá by si vyžadovala dočasnú úpravu, či táto dočasná úprava je potrebná, či sa právnym vzťahom medzi účastníkmi nevytvorí nenávratný stav, a či sa neprimeraným spôsobom nezasahuje do právnych vzťahov medzi účastníkmi, t. j. či účastník nie je obmedzený spôsobom neprimeraným povahy vecí. V každom prípade je však nevyhnutné mať na zreteli, že sa jedná o opatrenie dočasné, trvajúce v zásade len do skončenia veci samej, v dôsledku čoho právne vzťahy medzi účastníkmi definitívne nerieši. I keď predbežné opatrenie nie je konečným rozhodnutím a jeho účelom je iba dočasná úprava pomerov účastníkov, neznamená to, že by bolo možné predbežné opatrenie nariadiť len na základe návrhu alebo podnetu, bez toho, aby boli aspoň osvedčené základné skutočnosti pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa mala poskytnúť predbežná ochrana a tiež musí byť osvedčené, že je tu nebezpečenstvo hroziacej ujmy.

Predbežné opatrenie je procesným prostriedkom, ktorý slúži na poskytovanie rýchlej, efektívnej, ale zásadne len dočasnej úpravy vzťahov medzi účastníkmi konania. Vo svojej podstate je tak konkretizáciou a naplnením ústavného práva na súdnu a inú právnu ochranu. Jeho účelom je poskytnutie dočasnej ochrany subjektívnym právam a oprávneným záujmom fyzických, resp. právnických osôb, a to v prípade, ak je táto dočasná ochrana naliehavá.

Podľa § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p. predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi najmä, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov, alebo do starostlivosti toho, koho označí súd.

V zmysle citovaného zákonného ustanovenia môže súd predbežným opatrením, aj z úradnej povinnosti (bez návrhu) odovzdať dieťa do starostlivosti druhého z rodičov, alebo inej osoby, ktorou môže byť fyzická osoba (náhradná starostlivosť, pestúnska starostlivosť), alebo právnická (ústavná starostlivosť) v prípade, že sú osvedčené základné zákonné predpoklady ustanovené v § 44 a nasl.

Zákona o rodine, t. j. ak to vyžaduje záujem dieťaťa a osoba, pokiaľ ide o osobu fyzickú, ktorej má byť dieťa zverené do starostlivosti, má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súhlasí s týmto výchovným opatrením, má spôsobilosť na právne úkony a má osobné predpoklady pre starostlivosť o maloleté dieťa. Vzhľadom na dočasnosť predbežného opatrenia je potrebné uviesť, že trvá dovtedy, kým súd nerozhodne vo veci samej - o výchove a výžive maloletého dieťaťa, ktoré konanie môže súd prvého stupňa začať aj bez návrhu (§ 81 O.s.p.).

Z obsahu spisu vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Partizánske zo dňa 06.06.2012, č.k. 5P/42/2012-60, právoplatným dňa 19.07.2012, bolo manželstvo rodičov maloletej rozvedené, mal. P. bola na čas po rozvoде zverená do starostlivosti matky a otcovi bola uložená povinnosť prispievať na jej výživu sumou 50 Eur mesačne a bol upravený styk otca s maloletou.

Z podnetu na nariadenie predbežného opatrenia, podaným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny L., vyplýva, že tento podnet podávajú z dôvodu podozrenia z fyzického týrania mal. P., čo vyvodili z vyjadrení T. Y. V., primárky detského oddelenia Nemocnice L., zo psychologického vyšetrenia maloletej L. O. L., klinickou psychologičkou, zo správy ošetrojúcej lekárky maloletej T. X.. Zo šetrení kolízneho opatrovníka vyplynulo, že otec maloletej nie je v súčasnosti schopný zabezpečiť dočasnú starostlivosť o maloletú, vzhľadom na výkon svojej práce. Naopak, prastará matka maloletej I. C., má záujem a vyjadrila súhlas so zabezpečením osobnej starostlivosti o maloletú, pričom šetrením v jej domácnosti bolo zistené, že má vhodné podmienky na výchovu dieťaťa. V súčasnosti sa dieťa u prastarej matky nachádza od 05.02.2015 (po prepustení z NsP L.). Opakovaným sociálnym šetrením kolízneho opatrovníka bolo zistené, že v domácnosti prastarej matky je poriadok, čisto, dieťa sa samé vyjadrilo, že prastarú matku má rado, cíti sa u nej dobre. Kolízny opatrovník vyjadril názor, že je v záujme mal. P., aby bola dočasne zverená do starostlivosti prastarej matky, čím sa predišlo jej umiestneniu do zariadenia na výkon rozhodnutia súdu.

Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že vzhľadom na doposiaľ osvedčené okolnosti danej veci bolo v danej veci dôvodné nariadenie predbežného opatrenia. Vzhľadom na opakované nutné ošetrovanie maloletej na detskom oddelení Nemocnice L. v posledných troch mesiacoch s nálezom početných hematómov, opakovaných zranení kostí, odrenín a pod., je minimálne osvedčené podozrenie z fyzického týrania maloletej. V danej veci konajú orgány činné v trestnom konaní, a to na podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny L.. Matka v podanom odvolaní žiadnym spôsobom závery lekárov - T. Y. V., T. X., ako i psychologičky L. O. L. nespochybnila.

Za takejto situácie považoval odvolací súd za nevyhnutné dočasne upraviť pomery účastníkov tak, že uložil matke odovzdať mal. P. do starostlivosti prastarej matky I. C., ktoré rozhodnutie je v záujme maloletej, na ktorý záujem súd prihliadal predovšetkým. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal aj zo stanoviska kolízneho opatrovníka ako príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorý vo svojej správe o prešetrení pomerov účastníkov tohto konania jednoznačne odporučil dočasne zveriť mal. P. do starostlivosti prastarej matky I. C..

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že povinnosť odovzdať mal. P. do starostlivosti I. C., prastarej matky dieťaťa, uložil výlučne matke maloletej, ktorej dieťa bolo rozhodnutím súdu zverené do osobnej starostlivosti. Rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým ukladal uvedenú povinnosť aj otcovi maloletej, kolíznemu opatrovníkovi, prípadne komukoľvek, kto má mal. dieťa v starostlivosti, nepovažoval za vykonateľné, nakoľko z rozsudku tamjšieho súdu zo dňa 06.06.2012, č.k. 5P/42/2012-60 vyplýva, že mal. P. bola zverená do starostlivosti matky, ktorá je oprávnená ju zastupovať a spravovať jej majetok a nebolo osvedčené, že dieťa sa nachádza v starostlivosti inej osoby. Bolo potom správne, aby povinnosť odovzdať dieťa do starostlivosti prastarej matky bola uložená výlučne matke.

Súčasne odvolací súd obmedzil trvanie nariadeného predbežného opatrenia do doby, kým súd právoplatne nerozhodne vo veci samej ohľadne úpravy práv a povinností k mal. P., ktoré konanie musí byť začaté na návrh matky, otca, I. C., kolízneho opatrovníka, alebo aj bez návrhu,

najneskôr do 14 dní od právoplatnosti tohto uznesenia na Okresnom súde Partizánske. Lehota 60 dní, ktorú určil súd prvého stupňa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny L., sa odvolaciemu súdu javila ako neprímerane dlhá, pričom je nesporné, že návrh na začatie konania vo veci samej môže podať nielen kolízny opatrovník, ale i matka, otec, prípadne prastará matka maloletej, a pokiaľ takýto návrh podaný nebude, musí súd prvého stupňa začať konanie bez návrhu podľa § 81 O.s.p.

Odvolací súd zdôrazňuje, že v konaní vo veci samej budú vypočutí obaja rodičia mal. dieťaťa a prastará matka mal. dieťaťa I. C. ako účastníci konania, môžu predniesť svoje návrhy na rozhodnutie o úpravu práv a povinností k mal. P. (napríklad otec na úpravu styku s maloletou), uviesť svoje tvrdenia, predkladať a označovať dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

Z týchto dôvodov považoval odvolací súd uznesenie okresného súdu, ktorým bez návrhu nariadil predbežné opatrenie v danej veci na podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny L. za doposiaľ osvedčených okolností danej veci, ktorým matke uložil povinnosť odovzdať mal. P. do starostlivosti prastarej matky I. C., za správne, vrátane rozhodnutia o vyživovacej povinnosti oboch rodičov voči maloletej. Rozhodnutie súdu prvého stupňa však považoval za potrebné zmeniť ohľadne osoby povinnej dieťa odovzdať prastarej matke, ohľadne lehoty na podanie návrhu na začatie konania vo veci samej s tým, že zdôraznil, že oprávnenie takýto návrh majú podať i osoby uvedené vo výroku, prípadne súd musí začať konanie i bez návrhu a obmedzil dobu trvania tohto rozhodnutia do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.